

Les dues superpotències visiten Madrid

Punts de diàleg i de discòrdia amb la cursa armamentística al fons

Ernest UDINA

La política exterior espanyola està adquirint un protagonisme mundial per primera vegada en aquest segle, tot i que encara és una política ben limitada i que sovint voreja la instrumentalització per part de les grans potències.

En un sol dia, dijous passat, el president del govern va rebre el ministre d'Afers Exteriors soviètic Gromyko i l'enviat de Reagan, el general Bernard Walters. El tema de l'OTAN centra absolutament el nou protagonisme espanyol, ple encara de contradiccions i sotmés a la pressió de les grans potències, com indiquen les dues visites a Madrid.

Per part de la Unió Soviètica, Gromyko arribà a Madrid massa tard per dissuadir de l'ingrés a l'OTAN. És el que ja intentà fa uns anys, en la seva primera visita oficial a Espanya, i el que els dirigents soviètics han intentat moltes vegades els darrers anys. En realitat, només durant els primers anys de la transició, de 1977 a 1980, els soviètics es van fer alguna esperança que Espanya restés com a país neutral. Sabien que era pràcticament impossible, malgrat les vel·leïtats tercermundistes d'Adolfo Suárez.

En aquest marc, la visita de Gromyko ha cercat dos objectius principals: en primer lloc, la no-nuclearització d'Espanya o, en cas contrari, la fixació dels SS-20 cap a l'òrbita geogràfi-

Gromyko vol que Espanya es declare contra la «Guerra de les Galàxies»

/ Arxiu

ca espanyola. En aquest camp, però, hi ha una coincidència del desig soviètic amb la voluntat del govern espanyol, que basa la seva estratègia davant el referèndum sobre l'OTAN en la consideració que es tracta d'una aliança geogràficament i políticament natural, per consolidar la pau. Mal favor ha fet en aquest sentit a l'estratègia espanyola l'anunci, filtrat voluntàriament per l'administració Reagan, que Espanya està prevista com a territori nuclear de reserva.

L'altre objectiu soviètic és que l'Estat espanyol es declari en contra de la guerra de l'espai instigada per Reagan. Aquí, encara no hi ha hagut cap tipus de declaració oficial, però és més versemblant que Felipe González s'afegeixi a la postura italiana que no pas a la grega, de refús de principi a tota militarització de l'espai.

La postura d'Andreotti ha quedat ben reflectida en la recent visita del mateix Gromyko a Roma, i és semblant a la de la Thatcher i la majoria de dirigents de la Comunitat europea: «la investigació sobre les armes espacials ha de prosseguir, la qual cosa no vol dir una aprovació del seu establiment; només són negociables els sistemes d'armes ja establits».

No sembla, doncs, que la visita de Gromyko hagi suposat cap advertència amenaçant per a Espanya, però sí un clar establiment dels punts de contacte i de discòrdia entre les dues parts. La visita de Walters, en canvi, ha anat més enllà, com a preparació de la propera arribada a Madrid, al maig, del president Reagan. S'ha obert la via, probablement, a l'arranjament dels conflictes actuals entre els governs espanyol i nord-americà sobre l'espionatge

i la tecnologia, apartat aquest últim que és matèria de forta i descarada pressió per part de l'ambaixador dels Estats Units a Madrid. Però la visita de Walters i la propera de Reagan volen tenir influència en tres altres gran temes de la política exterior i la presència espanyola en el món. En primer lloc, el coneixement dels líders llatinoamericans i la confiança que aquests donen a Felipe González fan previsible que Espanya pugui jugar un paper gens menyspreable en la solució pel diàleg del conflicte centramericà. També la qüestió de Gibraltar depèn, en bona part, de l'actitud dels Estats Units enfront dels intractables, en aquest punt, dirigents britànics. Finalment, la qüestió del Magrib segueix en primer pla, pel que fa al rumor que Ceuta i Melilla podien allotjar totes les bases nord-americanes de l'estat.